

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Mededinging en
Consumenten

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Datum 12 december 2017
Betreft Toezegging brief over verplichte openstelling winkels

Ons kenmerk
DGETM-MC / 17183413

Geachte Voorzitter,

Tijdens het debat over de regeringsverklaring is aan uw Kamer de toezegging gedaan om voor de begrotingsbehandeling van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat uw Kamer een brief te sturen over gedwongen winkelopenstelling. Met deze brief geef ik uitvoering aan deze toezegging.

De discussie rondom de verplichte winkelopenstelling legt een delicate balans tussen ondernemers en hun verschillende belangen bloot. Enerzijds is er de vrijheid van ondernemen, die garandeert dat winkeliers en eigenaren van onroerend goed onderling afspraken kunnen maken en elkaar hieraan kunnen houden. Dat kunnen afspraken zijn over hoe zij ondernemen en de aantrekkelijkheid van een winkelgebied gezamenlijk borgen. Anderzijds zijn er (kleine) winkeliers die tegen de negatieve gevolgen van (eenzijdige wijzigingen in) contracten kunnen aanlopen.

Ik begrijp het belang van winkeliers, verhuurders van panden en het consumentenbelang om een bepaalde mate van coördinatie te bewerkstelligen in een winkelgebied. De aantrekkelijkheid van een winkelgebied is immers ook één van de redenen waarom winkeliers, groot en klein, zich juist daar willen vestigen. Daar tegenover staat het belang van (kleine) winkeliers, die soms al 60 tot 70 uur in de week werken, en geen dag rust hebben terwijl zij dit soms wel willen. Ik vind het belangrijkste dat partijen zich redelijk tegen elkaar opstellen en het goede gesprek met elkaar hierover aan gaan. Eigenaren van winkelpanden en winkeliers dienen samen te ondernemen in een winkelcentrum. Daarbij is het redelijk dat een winkelier die expliciet akkoord is gegaan om op overeengekomen tijden zijn of haar winkel te openen, vervolgens aan deze verplichting gehouden kan worden, contracten zijn er niet voor niets. Ik wil echter ook dat de keuzevrijheid van de ondernemer om open te gaan voldoende geborgd is. Met name kleine ondernemers dienen niet via omwegen gedwongen te worden zeven dagen per week te werken.

De verplichte openstelling, en een eventueel boetebeding, worden normaliter via de Vereniging van Eigenaren (VvE), de winkeliersvereniging of het huurcontract afgesproken. De ruimte en vrijheid van de winkelier om te onderhandelen over winkelopenstelling is hierin een belangrijke waarborg. Voor wat betreft het huurcontract adviseert de Raad voor Onroerende Zaken (ROZ), die de

veelgebruikte modelcontracten opstelt voor verhuur van winkelruimten, reeds om, als er een bepaling in het contract staat over winkeltijden, een bepaling op te nemen in het huurcontract waarmee winkeliers om vrijstelling kunnen vragen. Dit faciliteert het onderlinge overleg.

Juist deze punten, vrijheid van ondernemen, het belang van goed onderling overleg en dat partijen zich redelijk gedragen, komen ook terug in het arrest van het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden van 21 november 2017. De rechter beperkt in dit arrest de mogelijkheden van een verhuurder om de openingstijden eenzijdig te wijzigen en bepaalt daarnaast dat afspraken over openingstijden die al bestonden op het moment van sluiten van het huurcontract nagekomen moeten worden. Op deze wijze wordt zowel de algemene contractsvrijheid als de keuzevrijheid van de winkelier geborgd. Ook deze uitspraak faciliteert het goede onderlinge overleg waarbij partijen zich tegenover elkaar redelijk gedragen.

Ik constateer dan ook dat de regels rondom contractsvrijheid, en de daarin gelegde voorwaarde van redelijkheid en billijkheid, zich zo ontwikkelen dat ook zonder wettelijk ingrijpen de verhoudingen tussen verhuurder en huurder worden genormaliseerd. Ik ondersteun dit van harte. Op dit moment dient nog een andere zaak bij de rechter over verplichte winkelopenstelling. Het betreft in deze zaak niet een geschil tussen huurder en verhuurder, maar tussen een winkeleigenaar en de vereniging van eigenaren. Zo lang deze zaak onder de rechter is, past het mij niet uitspraak te doen over deze zaak of de noodzaak van wettelijke maatregelen. Het kabinet zal dit onderwerp echter nauwlettend blijven volgen om te zorgen dat winkelondernemers, en in het bijzonder het MKB, in voldoende mate de keuzevrijheid hebben om op zondag wel of niet open te gaan en zich redelijk tegenover elkaar gedragen. Daarbij zal ik met bijzondere aandacht de ontwikkeling van de jurisprudentie op dit punt volgen.

Hoogachtend,

mr. drs. M.C.G. Keijzer
Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat